

a KORONÁS CUKOR bemutatja:

---

---

# Kaposfest Times

---

---

IV. évfolyam 9. szám, 2017. 06. 29.

## A BAROKK KÖLTŐ MOBILJA

Beszélgetés Lackfi Jánossal



---

A fesztivál támogatói:



**Vállaltad, hogy a "Kaposfest költője" leszel, és versbe öntve fogalmazod meg élményeidet a fesztiválról. Milyen érzés zenei élményeket szóban visszaadni?**

A két művészeti ág közt sok izgalmas hasonlóság és különbség adódik. A zene mindenkinek érthető, a költészet fordításra szorul. Hágában nemrég nigériai dobszólóra énekeltem el a *Bonchidai menyecskéket* egy irodalmi est utáni kavarodásban, és működött. Ha csak a szöveget mondom el, nyilván udvarias távolságtartással fogadják. Közben viszont vers és zene egy töről fakad, a költők sokáig elképzelhetetlennek tartották volna, hogy dallam nélkül bármit is írjanak, sőt, gyakran maguk dalolták műveiket. Inkább rocksztárok voltak, mint literátorok.

**Rengeteg együttműködésben feltűnsz, szinte nincs olyan művészeti ág, melyhez ne kapcsolódnának költeményeid. Ilyenkor egyfajta direkt élmény-transzformáció történik benned, vagy hagyod leüledni az impulzusokat, és a későbbi lecsapódásaikból kialakuló érzésvilágot öntöd szavakba?**

Alkalma és műve válogatja. A Kaláka együttesnek Csontváry-képek közt kellett muzsikálnia, és nagyon gyorsan szükségük volt ott énekelhető szövegre. Arany János egyik versének ritmusára olyan pompásan illett a festő neve, hogy pillanatok alatt meglett a *Patikusdal*, ami azóta szinte repertoárdarab. Máshol szöszölősebb, bíbelődősebb a munkamenet, távolabbi a hatás...

**Bármiről tudnál írni, vagy van valamiféle "szűrő", amin át kell jutnia egy-egy témának ahhoz, hogy verssé válhasson?**

Természetesen bármiről lehet írni, hiszen a lényeg a "hogyanon" van. Nem tudom, ki tartja zseniális sztorinak, hogy egy diák baltával agyonüt egy öregasszonyt, de a *Bűn és Bűnhődés* azért nem igazán pocsék regény. Persze attól, hogy bármiről lehet, nem biztos, hogy bármiről érdemes is. A közönség ellenben szívesen pillant be műhelytitkokba, így aztán elég gyakran improvizálok zenész barátok által feldobott népdalokra színpadon, pár perc alatt. Az ilyesmi viszont megmarad ujjgyakorlatnak, ritkán kerül kötetbe. Az, hogy fajsúlyosabb vers miből születik, rejtelmes dolog. Írtam már benzinkúti kártya-tranzakcióról, epilálásról, kukáról, mazsoláról, öt pár kínai zokniról. A költőietlen dolgoknak megvan a maga költőisége.

**Több évtizede írsz, folyamatosan kimagasló minőségben. Van olyan kedvenc témád, melyről mindig nagyon ihletetten, nagy erővel tudsz írni?**

Mindig ugyanazok, de nemcsak nálam, hanem a kollégáknál is, idestova több ezer éve. Élet, halál, művészet, szerelem, Isten, haza... Újat, árnyalatnyi eredetiséget csak a stílus hozhat, meg persze minden korra jellemző a maga sajátos hangulata, tárgyi hozadéka. Barokk költő ritkán ír mobiltelefonról.

### **Többször nekifutós vagy, vagy ha egy művet elkezded, egy svunggal be is fejezed?**

Ez is, az is előfordul. Van töredék, amely évek óta áll befejezetlen egyik-másik füzetben vagy fájl mélyén, mert "erőből" be tudnám ugyan fejezni, de nem sok teteje lenne, izzadságszagú dolog az ilyesmi. Várom tehát még a dinamitot. Máskor ellenben, ha nagyon felajz egy feladat, megtáltosodom, és különösen jól megy a munka. Ilyen lázas periódusban született, zömmel amerikai utazásom alatt a Vörös Istvánnal közös, ősszel megjelenő *Szilágyi Örsébet e-mailjét megírta*-kötet klasszikus magyar versátiratainak jó része. De a Kaposfest közösségének is írtam Stradivari-verset a San Franciscóból Los Angelesbe tartó emeletes busz fedélzetén.

### **Van példaképed, vagy olyan költő, akinek a művészete kifejezetten inspiráló számodra?**

Kosztolányit és Weörest szoktam emlegetni, kiapadhatatlan játékosságuk miatt. Előbbinek végtelenül emberi hangja is vonz, utóbbit pimasz maszkváltogatásáért, félelmetes stílusérzékéért is nagyon tisztetem.

### **Kortárs költőként hogy éled meg: megtaláltad az utat a közönségedhez, vagy ezért folyamatosan, újra és újra meg kell küzdeni?**

Nem panaszkodhatom, a Facebook például hatalmas eszköz, ha értelmesen használjuk. Szeretünk nyüfögni, hogy jaj, senki se olvas verset, csak pár szerencsétlen lelki sérült a félhomályban. Ez egy ilyen tradicionális irodalmi búsongó, jó magyarosan. De mi van, ha létezik versem, amely 640.000 embert ér el, egy másikat 240.000 ember látta? Mi lesz a jó kis sírásunkkal? Persze, lehet és kell is tenni érte, hogy az emberek még többet olvassanak, ezért is posztolom napra nap magam és mások műveit. A lovat sem kell etetni, csak előfordul, hogy már épp hozzászokna az éhezéshez, mikor felfordul szegény...

### **Kinek mutatod meg először a verseidet?**

Nincs kiemelt "előolvasóm", sokszor rögtön felolvasom egy-egy fellépésen, kipróbálom a közönségen. Máskor folyóirat-szerkesztőknek küldöm el, vagy épp azoknak, akikkel együtt dolgozom. Olykor feleségemnek mutatok párat. De írtam nemrég egy amerikai magyar akcentusban, hunglishül megszólaló variációpárt a Petőfi-féle *Kutyák dala* és *Farkasok dala* nyomán, azt például elküldtem ottani magyaroknak, nem érzik-e bántónak.

### **Szerinted mennyire megengedhető egy költő művészetében, hogy "haknizik", azaz pénzért verseket ír - például a Kaposfest felkérésére?**

Szerintem zenélni is csak ingyen szabadna, és azt a boltost is égessük meg, aki pénzt kér a kolbászért. A focista focizzon grátiszba, a vízvezetékét meg szereljék puszira. Utóbbira csak felnőttfilmekben akad példa. Apropos, Gyuri, nem jönnétek már muzsikálni egy kicsit a lányom lagzijába? Na, nem úgy komolyan, fizetősbe, csak pár számot, a hangulat végett... Itt a kezem, nem disznóláb!

Lackfi János

LÉLEKPLASZTIKA

Egy darab fa csak darab fa,  
Csak darab fa, semmi más,  
Földbe nyújtózik gyökérrel,  
Ága meg az égbe ás.

Egy darab fa csak darab fa,  
Legallyazzák, felszelik,  
Száradását várva várják  
Pétervártól Essenig.

Egy darab fa csak darab fa,  
Dédelgessük eleget,  
Forróság süti kezünket,  
Úgy zszibong az erezet.

Egy darab fa csak darab fa,  
Halkan pattog, muzsikál,  
Föld felé finoman csurran  
Belőle egy gyantaszál.

Egy darab fa csak darab fa,  
Élőlény és rejtelem,  
Csuda tudja, milyen nóta  
Zirreg át a sejteken.

Egy darab fa csak darab fa,  
Bepácolják gondosan,  
Páclé titka a fiókba  
Hét lakattal zárva van.

Egy darab fa csak darab fa,  
Illesztgetik, megfeszül,  
Majd szétpattan az erőtől,  
Rá a lakknak kérge ül.

Egy darab fa csak darab fa,  
Fél városnál többet ér,  
Azt mondják, a Stradivari  
Ultrahangon is beszél.

Egy darab fa csak darab fa,  
Az ördög is belebújt,  
Istennek is koporsója,  
Lélekrésen jár a múlt.

Egy darab fa csak darab fa,  
Ám sebészként nekilát,  
A hegedű hangja végez  
Rajtad lélekplasztikát.

Egy darab fa csak darab fa,  
Hangjával bebalzsamoz,  
Fáraóként piramisnak  
Legmélyére távolodsz.

Egy darab fa csak darab fa,  
Felöltöztet bársonya,  
Csillámlóan köréd dermed  
Borostyánszín kocsonya.

Egy darab fa csak darab fa,  
Fürdőjéből ha kilépsz,  
Zsibbasztóan fiatal vagy,  
Bármit mond a józan ész.

## A 8. Kaposfest fellépői

Rovatunkban minden héten bemutatjuk a Kaposfest egyik fellépőjét, akiről a szokásos életrajzi adatok mellett különleges információkat is megtudhatnak.

# Borodin kvartett

*Mit jelent Önöknek a kamarazene?*

*„A kamarazene egy életstílus, és számunkra a gondolkodás zenei módja.”*



A már hetven éve fennálló, világszerte ünnepeelt Borodin Kvartettre az ausztrál Daily Telegraph “az orosz nagymesterek”-ként hivatkozik, akik nagy hangsúlyt fektetnek az orosz repertoár előadására. Rendszeresen játsszák Borodin, Csajkovszkij, Sosztakovics, valamint Glinka, Sztravinszkij, Prokofjev és Schnittke műveit. A valóban nagy tekintélyű együttesről a Frankfurter Allgemeine Zeitung így ír: “itt nem négy külön zenésről, hanem egy elképesztően virtuóz tizenhat húros hangszerről van szó”.

A vonósnégyes kapcsolata Sosztakovics kamarazenéjével intenzíven személyes, mivel a zeneszerzővel közeli kapcsolatot ápoltak, aki személyesen felügyelte kvartettjeinek tanulmányozását, mielőtt bemutatták volna őket Bécs, Zürich, Frankfurt, Madrid, Lisszabon, Sevilla, London, Párizs és New York koncerttermeiben. Az ötlet, hogy Sosztakovics összes kvartett-sorozatát előadják, a vonósnégyes sajátja. Az utóbbi években már szélesebb repertoárral járták a világot, olyan szerzők műveivel bővítve repertoárjukat, mint Schubert, Prokofjev, Borodin és Csajkovszkij.

A Borodin Kvartettet 1945-ben alapította a Moszkvai Konzervatórium négy diákja, Moszkvai Filharmonikus Kvartett néven, melyet tíz évvel később változtattak Borodinra. A vonósnégyes az egyik legrégebben alapított, megszakítás nélkül fennálló kvartett. A világ sokat változott 1945 óta, de az együttes megőrizte tonális szépségét és technikai kiválóságát. Az együttes jelenlegi tagjai Ruben Aharonian (hegedű), Sergei Lomovsky (hegedű), Igor Naidin (brácsa) és Vladimir Balshin (cselló).



A kvartett rendszeresen egyesíti erőit kiváló zenészekkel, hogy még jobban felfedezzék a kamarazenei repertoárt, így olyan művészekkel játszottak együtt, mint Sviatoslav Richter, Yuri Bashmet, Michael Collins, Mario Brunello, Elisabeth Leonskaja, Christoph Eschenbach, Boris Berezovsky, Denis Matsuev és Nikolai Lugansky. A tagok rendszeresen tartanak mesterkurzusokat, valamint zsűriznek nagy nemzetközi versenyeken.

A 2016/2017-es szezonban többek között London, Lyon, Bilbao, Pamplona, Madrid, Essen, Brugge, Miami, Puerto Rico, Bogotá, Amsterdam, Rotterdam, Budapest és Moszkva koncerttermeiben lépnek fel, továbbá egy kínai turnén is részt vettek. Játszották Prokofjev, Mozart, Beethoven, Haydn, Csajkovszkij, Arensky Myaskovsky, Sosztakovics, és természetesen Borodin műveit. Olyan partnerekkel játszottak kvintettet, mint Alexei Volodin, Michael Collins, Joseph Kalichstein és Elisabeth Leonskaja.

A vonósnégyes Borodin, Schubert, Webern és Rachmaninov műveiből álló felvételét *a legjobb kamarazenei produkció* kategóriában 2005-ben Grammy-díjra jelölték.

*„Mi mindig nagyon szeretünk fellépni Magyarországon – ahol a közönség az egyik legjobb, és nagyon tájékozott a klasszikus zenében. Boldogan játszunk olyan különleges fesztiválokon, amelyeket a „fő útvonalaktól” távol tartanak, ahol a fesztiválszervezők/művészeti vezetők csodálatos zenészeket hoznak össze a világ minden tájáról, lehetőséget adva nekik az együttműködésre.”* – üzenték a Kaposfest közönségének.



## Önök kérték – 8000 karakter

### Újdonság a Kaposfest életében

A Kaposfest közönsége tudja, hogy koncertjeinkhez műismertető előadások is tartoznak, és azt is megszoktuk, hogy az erre kiválasztott terem a nagy érdeklődés miatt általában kicsinek bizonyul. Sokan szeretnek a koncerteken felhangzó művekből felkészülni, néhány érdekesség révén még jobban megbarátkozni a szerzőkkel és felhangzó műveikkel.

Az viszont meglepett minket, mennyien kérik már előre a művek ismertetőit! A Kaposfest Times tartalmával kapcsolatos kérdésünkre a legtöbben ugyanis arra szavaztak, hogy készítsük el írott formában már most, jóval a fesztivál előtt a műismertetőket, hogy legyen idejük felkészülni a művekből a fesztiválra.

Félve tettem fel a kérdést Loch Gergő zenetörténésznek, állandó partnerünknek, vajon hajlandó lenne-e már most, írásban elkészíteni a műismertető előadásokat, hogy megszthassuk azokat közönségünkkel?

Íme, a válasz:

*Kedves Gyuri!*

*Örömmel jelentem, hogy vállaljuk Julcsival a műismertető írását! Azt javasoljuk, hogy 8000 karakternél egy-egy koncert ismertetője ne legyen hosszabb, de azt átlagban közelítse meg. Szemben a szokásos "mű cím, aztán egy tömbben egy adag szöveg" struktúrával, ami szerintem nagyon riasztó a közönségnek, én a szöveget több kisebb blokkra bontanám néhány figyelemfelkeltő alcímmel, és keresnék egy-egy képet vagy ábrát is, hozzá olyan képfeliratokkal, amik felkeltik a kíváncsiságot, és az egész szöveg elolvasására ösztönöznek. Mit gondolsz?*

*Várva válaszod,  
üdvözlettel:  
Gergő*



Nos, hogy mit gondolok? Ha Gergőék elkészítik a leírásokat, mi nagy örömmel közreadjuk! Mivel így a műismertető előadások okafogyottá válnak, gondoskodni fogunk arról is, hogy a fesztivál közönsége írott formában, Kaposfest Times különkiadásban a helyszínen is hozzájuthasson a műismertetőkhöz, és a reggeli mellett, vagy egy kávézóban, nyugodt körülmények között elolvashassa azokat.

Addig is azonban, mostantól hétről hétre közöljük a Kaposfest Times hasábjain Gergőék írásait – előre is elnézést kérve, ha esetleg több lesz, mint 8000 karakter:-) –, hogy elolvashassák, milyen élményekre számíthatnak a Kaposfest koncertjein.

Szeretettel várjuk Önöket augusztus 13-19 között Kaposváron!

Bolyki György, fesztiváligazgató



A fesztivál támogatói:



KAPOSVÁR



**nka**  
Nemzeti Kulturális Alap